

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 27 березня 2026 р. № 4)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»
Віра РОГОВА
Наказ від «27» березня 2026 р. № 96

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ: ВІД КОНЦЕПЦІЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ
В СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОМУ КЛАСТЕРІ»
*для вчителів предметів соціально-гуманітарного кластеру***

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, що впроваджують Державний стандарт профільної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 року № 851, та у відповідності до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 29 серпня 2024 року № 1225.

Програма враховує основні положення Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти (постанова КМУ від 30 вересня 2020 року № 898), а також Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (постанова КМУ від 21 серпня 2019 року № 800).

Розробка програми здійснена з урахуванням стратегії реформування профільної середньої освіти на період до 2033 року, пілотного впровадження нових моделей профілізації (2025-2027 роки) та досвіду обраних ліцеїв, що тестують індивідуальні освітні траєкторії учнів. Програма інтегрує сучасні підходи до навчання соціально-гуманітарних дисциплін, цифрові технології та проєктну діяльність для забезпечення формування критичного мислення, громадянської та національної самоідентичності, правової культури й дослідницьких компетентностей учнів 10-12 класів.

В основу програми покладено принципи індивідуалізації навчання, міжпредметної інтеграції та підготовки педагогів до організації поглибленого профільного навчання у соціально-гуманітарному кластері з використанням передових наукових розробок, зарубіжних і вітчизняних практик та сучасних викликів освітнього процесу.

Мета освітньої програми:

Підвищити професійну компетентність вчителів предметів соціально-гуманітарного кластеру, забезпечити їх готовність до організації поглибленого профільного навчання учнів у 10-12 класах, формування критичного мислення, громадянської та національної самоідентичності, правової культури, аналітичних та дослідницьких навичок. Підготовка спрямована на інтеграцію міжпредметних знань, цифрових технологій і проєктної діяльності для ефективного викладання предметів соціально-гуманітарного кластеру.

Програма спрямована на:

- Підвищення професійної компетентності вчителів соціально-гуманітарного кластеру та готовності до організації профільного навчання у 10–12 класах.
- Формування у педагогів умінь інтегрувати міжпредметні знання та застосовувати цифрові технології у навчальному процесі.
- Розвиток критичного мислення, громадянської та національної самоідентичності, правової культури, аналітичних та дослідницьких навичок учнів.
- Освоєння методів створення навчальних матеріалів для поглибленого вивчення предметів соціально-гуманітарного кластеру та організації проєктної діяльності.
- Підготовку педагогів до формування індивідуальних освітніх траєкторій учнів з урахуванням їхніх здібностей, інтересів і професійних орієнтацій.
- Забезпечення знань про профорієнтаційний компонент профільного навчання та підготовку учнів до вступу у заклади вищої освіти за історико-правовим, філософсько-соціологічним, культурно-мистецьким та психолого-педагогічним профілями.
- Розвиток компетентностей у використанні STEM-підходів та цифрових моделей для аналізу соціально-гуманітарних явищ і процесів.

Основні завдання програми:

- Ознайомлення з нормативно-правовим забезпеченням профільної освіти та стандартами соціально-гуманітарного кластеру.
- Формування умінь організації та координації міжпредметних команд для інтеграції знань та реалізації проєктного навчання.

- Поглиблення знань щодо застосування цифрових інструментів у навчальному процесі (онлайн-платформи, мультимедійні ресурси, цифрові лабораторії).
- Розвиток компетентностей з впровадження STEM-підходів у соціально-гуманітарній освіті та інтеграції практичних досліджень.
- Освоєння методик створення навчальних матеріалів для поглибленого та профільного вивчення предметів соціально-гуманітарного кластеру.
- Підготовка педагогів до формування індивідуальних освітніх траєкторій учнів з урахуванням їхніх здібностей, інтересів та професійних орієнтацій.
- Забезпечення педагогів знаннями про профорієнтаційний компонент профільного навчання та підготовку учнів до подальшого навчання у закладах вищої освіти за відповідними профілями.
- Розвиток навичок інтеграції міжпредметних знань, цифрових технологій і проєктної діяльності для ефективного викладання соціально-гуманітарних дисциплін.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- Опанування ключових принципів соціально-гуманітарної освіти та профільного навчання в контексті НУШ.
- Використання сучасних методик розвитку критичного мислення, аналітичних і дослідницьких навичок учнів.
- Здатність інтегрувати знання з історії, правознавства, суспільних наук, культурології, мистецтва та психології в освітній процес.
- Усвідомлення ролі національної та громадянської ідентичності, правової культури і культурної спадщини у формуванні демократичного суспільства.

Уміння:

- Використовувати активні та інтерактивні методи навчання для розвитку компетентностей учнів.
- Орієнтуватися на міжпредметні підходи та цифрові технології для ефективного викладання соціально-гуманітарних дисциплін.
- Аналізувати суспільні процеси, правові та культурні явища, їхній вплив на сучасність.
- Розробляти та реалізовувати навчальні проєкти, дослідницькі та інтегровані курси у соціально-гуманітарній сфері.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- Поважати права людини, культурну спадщину, суспільні й національні цінності.
- Формувати відповідальне ставлення до навчання та розвитку компетентностей у соціально-гуманітарній освіті.
- Бути активним учасником громадянського суспільства, розуміти соціально-гуманітарні процеси та їхній вплив на сучасне життя.
- Продовжувати професійне вдосконалення та саморозвиток у галузі соціально-гуманітарної освіти.

<p>Укладачі програми</p>	<p><i>Тіщенко А.В.</i>, завідувачка відділу загальної середньої освіти, викладачка кафедри суспільно-гуманітарної освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»;</p> <p><i>Руденко Т.С.</i>, методист відділу загальної середньої освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»;</p> <p><i>Чебан А. Д.</i>, методист відділу загальної середньої освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради</p>
---------------------------------	--

	«Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»		
Найменування програми	Освітня програма підвищення кваліфікації «Профільне навчання: від концепції до реалізації в соціально-гуманітарному кластері» для вчителів соціально-гуманітарного кластеру		
Мета програми	Підвищити професійну компетентність вчителів предметів соціально-гуманітарного кластеру, забезпечити їх готовність до організації поглибленого профільного навчання учнів у 10–12 класах, формування критичного мислення, громадянської та національної самоідентичності, правової культури, аналітичних та дослідницьких навичок. Підготовка спрямована на інтеграцію міжпредметних знань, цифрових технологій і проєктної діяльності для ефективного викладання предметів соціально-гуманітарного кластеру		
Напрямок програми	Ознайомлення з принципами компетентнісного підходу в освіті, розвиток навичок використання інтерактивних методів та цифрових технологій у викладанні суспільствознавчих предметів, а також формування здатності педагогів сприяти розвитку критичного мислення, громадянської активності та відповідальності у учнів. Програма також спрямована на підвищення професійної готовності педагогів до реалізації сучасних підходів у навчанні та розвитку суспільствознавчої компетентності учнів		
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Учителі предметів соціально-гуманітарного кластеру		
Зміст програми	<i>№ з/п</i>	<i>Тема заняття</i>	<i>год.</i>
	Модуль I.		
	1.1.	Нормативно-правове забезпечення профільної освіти. Державний стандарт профільної середньої освіти, нормативна база впровадження профільного навчання	2
	1.2.	Логіка кластера в профільній школі. Роль вчителя в кластері. Організація освітнього процесу та функції педагога	2
	Модуль II.		
	2.1.	Використання цифрових інструментів на заняттях предметів соціально-гуманітарного кластеру	2
	2.2.	Інтеграція STEM-підходів у навчання предметів соціально-гуманітарного кластеру. Дослідницька діяльність, аналіз даних, проєктне навчання	2
	Модуль III.		
	3.1.	Індивідуальні освітні траєкторії учнів у профільній школі. Диференціація навчання та профорієнтація	2
	3.2.	Проєктування навчальних матеріалів і освітніх продуктів для соціально-гуманітарного кластеру	2
Обсяг програми	0.5 кредит ЄКТС / 15 год (12 годин – аудиторні, 3 години самостійні)		
Перелік компетентностей, що вдосконалюватим	A1. Мовно-комунікативна компетентність (A1.1, A1.2, A1.3, A1.4); A2 Предметно-методична компетентність (A2.1, A2.2, A.2.3, A2.4, A2.5, A2.6, A2.7); A3 Інформаційно-цифрова компетентність (A3.1, A3.2, A3.3);		

уться	Б1 Психологічна компетентність (Б1.1, Б1.2, Б1.3, Б1.4); Б2 Емоційно-етична компетентність (Б2.1, Б2.2, Б2.3); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2, Б3.3); В1 Інклюзивна компетентність (В1.1, В1.2, В1.3); В2 Здоров'язбережувальна компетентність (В2.1, В2.2, В2.3, В2.4, В2.5); В3 Проєктувальна компетентність (В3.1); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1, Д1.2, Д1.3); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2); Д3 Рефлексивна компетентність (Д3.1).
Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна, пролонгована
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/

Модуль І.

1.1. Нормативно-правове забезпечення профільної освіти

Державний стандарт профільної середньої освіти: структура та ключові положення. Нормативно-правова база впровадження профільного навчання у закладах освіти. Права, обов'язки та академічна автономія учасників освітнього процесу.

1.2. Логіка кластера в профільній школі. Роль вчителя в кластері

Поняття та модель соціально-гуманітарного кластеру в профільній освіті. Організація освітнього процесу в умовах кластерного підходу. Роль і функції вчителя в міжпредметній взаємодії та профільному навчанні.

Модуль ІІ.

2.1. Використання цифрових інструментів на заняттях предметів соціально-гуманітарного кластеру

Використання онлайн-платформ і цифрових ресурсів у навчанні. Мультимедійні технології як засіб візуалізації та аналізу соціально-гуманітарного змісту. Цифрові інструменти для розвитку критичного мислення та медіаграмотності учнів.

2.1. Інтеграція STEM-підходів у навчання предметів соціально-гуманітарного кластеру

Можливості застосування STEM-підходів у соціально-гуманітарній освіті. Дослідницька діяльність учнів: робота з даними, джерелами, статистикою. Проєктне навчання як засіб формування аналітичних і практичних навичок.

Модуль ІІІ.

3.1. Індивідуальні освітні траєкторії учнів у профільній школі

Принципи індивідуалізації та диференціації навчання. Побудова індивідуальних освітніх маршрутів учнів. Профорієнтаційний компонент у соціально-гуманітарному кластері.

3.2. Проєктування навчальних матеріалів і освітніх продуктів для соціально-гуманітарного кластеру

Розробка інтегрованих навчальних матеріалів для профільного навчання. Створення цифрових освітніх продуктів (кейси, проєкти, інтерактивні завдання). Поєднання змісту соціально-гуманітарних дисциплін із сучасними технологіями навчання.

Питання для самостійного опрацювання

1. Нормативно-правове забезпечення профільної освіти визначає ефективність організації профільного навчання у соціально-гуманітарному кластері.
2. Кластерний підхід у профільній школі сприяє інтеграції змісту навчання та підвищує ефективність міжпредметної взаємодії педагогів.
3. Роль учителя в умовах кластерної моделі навчання трансформується відповідно до вимог профільної освіти та компетентнісного підходу.
4. Використання цифрових інструментів у викладанні предметів соціально-гуманітарного кластеру підвищує якість освітнього процесу та сприяє розвитку критичного мислення учнів.
5. Міжпредметна взаємодія педагогів забезпечує цілісність освітнього процесу та формування ключових компетентностей учнів.
6. Інтеграція STEM-підходів у соціально-гуманітарній освіті сприяє розвитку аналітичного мислення, дослідницьких умінь та роботи з даними.
7. Індивідуальні освітні траєкторії учнів є основою реалізації профільного навчання та врахування освітніх потреб і професійних інтересів учнів.
8. Проєктування навчальних матеріалів і освітніх продуктів у соціально-гуманітарному кластері забезпечує інтеграцію змісту навчання та використання сучасних освітніх технологій.

Рекомендовані джерела

1. Пометун О. І. Компетентнісний підхід у суспільствознавчій освіті: теорія та практика. Київ: Педагогічна думка, 2022. 280 с.
2. Гісем О. О., Мартинюк О. А. Інноваційні методи викладання історії в умовах НУШ. Харків: Ранок, 2021. 240 с.
3. Наровлянський О. Д. Правознавство: компетентнісний підхід у навчанні. Тернопіль: Мандрівець, 2023. 208 с.
4. Пилипчук М. І. Формування громадянської компетентності учнів через проєктну діяльність. Львів: Світ, 2020. 192 с.
5. Андрущенко Т. В. Цифрові інструменти в освітньому процесі: практичний посібник. Дніпро: Ліра, 2024. 176 с.
6. Ковальчук В. О. Педагогіка партнерства в сучасній школі. Київ: Академія, 2022. 224 с.
7. Мазур О. В. Медіаграмотність у контексті громадянської освіти. Одеса: Фенікс, 2023. 200 с.
8. Шевчук С. В. Критичне мислення: методичні рекомендації для вчителя. Чернівці: Букрек, 2021. 160 с.
9. Головатенко А. І. STEM-підхід у викладанні: інтеграція в освітній процес. Харків: Глобус, 2024. 210 с.
10. Вороненко Т. І. Формувальне оцінювання: сучасні підходи та практики. Вінниця: Нова Книга, 2023. 180 с.
11. Зайцева І. П. Використання цифрових технологій та онлайн-ресурсів у навчанні. Ужгород: Карпати, 2022. 190 с.
12. Формування профілів навчання в академічних ліцеях: методичні рекомендації. Київ: Педагогічна думка, 2025.
13. Стойкова В. Освітній кластер як інструмент формування регіонального освітнього середовища. 2016.

14. Стойчик Т. І. Освітній кластер як форма соціального партнерства. 2020.
15. Державний стандарт профільної середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 р. № 851.
16. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII (зі змінами).
17. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січня 2020 р. № 463-IX (зі змінами).
18. Про організацію впровадження профільної середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 10 жовтня 2024 р. № 1451.
19. Профільна середня освіта: офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://profilna.mon.gov.ua/> (дата звернення: 20.03.2026).
20. Матеріали Інституту педагогіки НАПН України щодо впровадження профільного навчання.
21. Матеріали Інституту соціальної та політичної психології НАПН України з питань громадянської освіти та профілізації навчання.
22. Публікації платформи «Нова українська школа» щодо впровадження профільної освіти.